

LOKALE ONTWIKKELAGENDA 2022-2024
**Opvang, ondersteuning en zorg voor inwoners
met een psychische kwetsbaarheid**

Gemeente Maashorst

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
Doelgroep	3
Beleidskader.....	4
Lokale ontwikkelagenda	5
Looptijd	5
Middelen.....	5
Thema 1: Een fijne leefomgeving en sociaal netwerk.....	6
Thema 2: Formele hulp en ondersteuning	8
Thema 3: Wonen gaat voor opvang	12
Thema 4: Een veilige leefomgeving voor iedereen.....	16
Begroting.....	18

Inleiding

De opvang en ondersteuning van psychisch kwetsbare inwoners is op dit moment belegd bij de centrumgemeente Oss. Het landelijk beleid met betrekking tot de toekomst van deze voorzieningen richt zich op normalisatie en inclusie. Het uitgangspunt is dat kwetsbare mensen in hun eigen wijk wonen, zodat zij gemakkelijker mee kunnen doen aan de samenleving. Op deze manier zijn er minder beschermd wonen instellingen nodig. Het rijk heeft besloten dat deze voorzieningen moeten transformeren waarbij het opvangen, ondersteunen en beschermen van kwetsbare inwoners midden in de samenleving plaatsvindt in diverse woonvarianten. Van beschermd wonen naar beschermd thuis. Om deze beweging te maken decentraliseert het rijk het beschermd wonen naar de gemeenten vanaf 2024.

Regionaal onderzoek naar knelpunten in de opvang, ondersteuning en zorg van inwoners met een psychische kwetsbaarheid onderscheidt vier hoofdproblemen:

1. In de huidige situatie doen gemeenten en andere betrokken partijen in de opvang, zorg en ondersteuning aan mensen met een psychische kwetsbaarheid nog te weinig aan een brede vraagverheldering. Daar waar de inwoner zich meldt, bepaalt de toegang nog vooral vanuit voorzieningen waarvoor die toegang is bedoeld, wat nodig is. Dit heeft mogelijk tot gevolg dat de geboden opvang, zorg en ondersteuning niet passend is.
2. Gemeenten en betrokken partijen benaderen de opvang, zorg en ondersteuning die inwoners met een psychische kwetsbaarheid nodig hebben voor hun herstel, zowel op beleidsniveau als op cliëntniveau, nog niet in samenhang en voeren deze ook niet gezamenlijk uit.
3. Het huidige specialistisch gemeentelijk opvangaanbod (o.a. beschermd wonen en maatschappelijke opvang) sluit onvoldoende aan bij de hulpvraag van inwoners met een psychische kwetsbaarheid die niet zelfstandig kunnen wonen en/of ondersteuning nodig hebben bij het zelfstandig wonen.
4. De randvoorwaarden voor succesvolle uitstroom uit zorg en opvang naar de wijk zijn nog niet orde (o.a. het huisvestingsprobleem en zachte landing in de wijk).

Het Trimbos Instituut heeft in 2021 onderzoek gedaan naar de huidige situatie (bijlage 1). Ten eerste om een nulmeting uit te voeren dat de basis vormt voor monitoring om de ontwikkelingen rond psychische kwetsbaarheid in de toekomst structureel te blijven volgen. Ten tweede om de doelgroep in beeld te krijgen. Het is moeilijk om de doelgroep goed in beeld te krijgen en ook het Trimbos Instituut is het niet helemaal gelukt. In de rapportage is bijvoorbeeld het aantal inwoners uit de gemeente Maashorst met een Beschermd Wonen-indicatie opgenomen. Het gaat dan over mensen uit de regio die op basis van een Beschermd Wonen-indicatie binnen de gemeente Maashorst gehuisvest zijn. Wel zit de gemeente Maashorst in het proces om deel te nemen aan de Gemeentezorgspiegel van Vektis.

In de gewenste situatie hebben we als gemeente de doelgroep beter in beeld. Inwoners met een psychische kwetsbaarheid wonen zo veel mogelijk in reguliere woonwijken. Zij krijgen thuis passende ondersteuning en zorg wanneer dat nodig den deze kan flexibel op- en afgeschaald worden. Deze zorg en ondersteuning zijn herstelgericht en gericht op verschillende leefgebieden. Hierbij is er een leidende rol voor cliënten zelf en hun naasten. In deze aanpak start de toegang (eventueel met betrokken partners) met een gesprek met de inwoner en zijn of haar netwerk en er vindt een brede vraagverheldering plaats. Wat wil je, wat kun je zelf en wat heb je nodig voor herstel en participatie? In de gekozen aanpak bieden gemeenten en betrokken partijen de opvang, ondersteuning en zorg in samenhang aan en voeren deze ook in samenhang uit. Het cliëntperspectief is hierbij richtinggevend. Er zijn duidelijke afspraken wie regie voert over de aanpak als de cliënt en/of naasten dit zelf niet kunnen. Indien er sprake is van uitstroom uit zorg of opvang naar de wijk wordt getoetst of de randvoorwaarden in de wijk op orde zijn om de uitstroom voor alle betrokkenen succesvol te laten verlopen.

Doelgroep

Deze lokale ontwikkelagenda richt zich op een bredere doelgroep dan alleen inwoners met een psychische kwetsbaarheid. Hier is bewust voor gekozen. De doelgroep inwoners met een psychische kwetsbaarheid is groot en de benaming psychisch kwetsbaar sluit beter aan bij positieve gezondheid en de herstelgerichte benadering. Het uitgangspunt is dat we uitgaan van wat iemand wel kan en welke ondersteuningsbehoefte iemand heeft.

Binnen deze doelgroep onderscheiden we zes groepen:

1. Inwoners redden zichzelf;
2. Inwoners hebben een lichte ondersteuningsvraag;
3. Inwoners hebben een intensieve/specialistische ondersteuningsvraag (planbaar);
4. Inwoners hebben behoefte aan onplanbare 24 uren beschikbare ondersteuning;
5. Zorgmijders die niet kunnen: er is gebrek aan inzicht in ziektebeeld en eigen mogelijkheden;
6. Zorgmijders die niet willen: inwoners verzetten zich tegen alle vormen van zorg en autoriteit.

Het Trimbos Instituut heeft in 2021 enkele portretten gemaakt van mensen die beschermd wonen om een impressie te geven (bijlage 2). Ook is er onderzoek gedaan naar de groep inwoners die tussen wal en schip vallen (bijlage 3). De acties in de lokale ontwikkelagenda dragen bij aan het voorkomen hiervan.

Beleidskader

Regionaal is met het “Koersdocument regio Noordoost-Brabant Oost Opvang, zorg en ondersteuning voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid” (2019) afgesproken dat het doel is dat mensen met een psychische kwetsbaarheid een stabiele woonplek hebben in de wijk, midden in de samenleving, met passende zorg en ondersteuning nabij georganiseerd. Dit vraagt om een andere manier van organiseren van de opvang, ondersteuning en zorg voor deze doelgroep. Een andere manier van denken en doen van professionals en een omgeving met het vermogen om deze groep inwoners een passende plek te bieden.

Van daaruit is de volgende ambitie geformuleerd:

Mensen met een psychische kwetsbaarheid wonen zo veel mogelijk thuis, zijn hierbij zoveel mogelijk zelfredzaam en participeren naar vermogen. De zorg en ondersteuning die iemand hierbij nodig heeft, wordt in samenhang geboden en is herstelondersteunend. Daar waar inwoners (tijdelijk) niet zelfstandig kunnen wonen of het hen niet lukt om op eigen kracht te zorgen voor een dak boven het hoofd, zijn er voldoende passende (tijdelijke) opvangvarianten beschikbaar.

De volgende uitgangspunten worden gehanteerd:

- De zorg en ondersteuning worden zoveel mogelijk in de directe omgeving (de wijk) aangeboden om normalisatie en inclusie te bevorderen. Hierbij is er aandacht voor de randvoorwaarden die hiervoor in de wijk nodig zijn;
- De zorg en ondersteuning zijn goed bereikbaar en toegankelijk, en flexibel op en af te schalen indien gewenst;
- Er is goede afstemming tussen netwerkpartners in de wijk: tussen zorgprofessionals en sociaal werkers, maar ook met het informele netwerk (naasten, vrijwilligers).

Om de regionale ambitie te bereiken is het nodig dat gemeenten samen met betrokken partijen de zorg en ondersteuning voor mensen met een psychische kwetsbaarheid anders gaan organiseren. In plaats van vanuit de systeemwereld de huidige plannen door te ontwikkelen, kiezen we voor een aanpak die start bij de leefwereld van onze inwoners.

Het koersdocument is uitgewerkt in een de ‘Regionale ontwikkelagenda opvang, ondersteuning en zorg voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid Brabant Noordoost-oost’. Een van de doelen is gericht op de aanpak van dak- en thuisloosheid. Ook hiervoor is een ‘Regionaal Uitvoeringsplan brede aanpak terugdringen dak- en thuisloosheid’ (bijlage 4) waarin de verschillende doelen staan beschreven. Dit lokale uitvoeringsplan neemt de doelen vanuit beide regionale documenten samen.

De regionale ambitie en uitgangspunten passen binnen het bestuursakkoord en het Strategisch Beleidskader Sociaal Domein van de gemeente Maashorst.

Lokale ontwikkelagenda

Op basis van de 'Regionale ontwikkelagenda opvang, ondersteuning en zorg voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid Brabant Noordoost-oost' geven we uitvoering aan de volgende 5 thema's:

1. Een fijne leefomgeving en sociaal netwerk;
2. Formele hulp en ondersteuning;
3. Wonen gaat voor opvang;
4. Een fijne leefomgeving voor alle inwoners;
5. Een regionaal vangnet.

Thema 5 komt niet terug in de lokale ontwikkelagenda. Er zijn geen lokale acties geformuleerd en dit wordt volledig regionaal opgepakt. Een aandachtspunt is het houden van de verbinding met de realisatie van de regionale doelen. Het is belangrijk dat de lokale gemeentelijke toegang goed op de hoogte is van de regionale voorzieningen, -meldpunten en -toegang. Ook is het nodig om afspraken te maken over de afstemming tussen de regio en de gemeente Maashorst, bijvoorbeeld ten aanzien van het contact met cliënten.

Deze eerste vier thema's zijn uitgewerkt in de lokale ontwikkelagenda. De lokale ontwikkelagenda is een dynamisch document en kan op basis van voortschrijdend inzicht worden aangepast. We werken projectmatig en maken gebruik van de Plan-Do-Check-Act-cyclus. In de lokale ontwikkelagenda staan per thema de prioriteiten en beoogde doelen uitgewerkt. Een verdere uitwerking zorgt voor een concreter overzicht van doelen, inspanningen en resultaten. We werken zowel intern samen met de verschillende afdelingen en domeinen. Extern werken we samen met betrokken ketenpartners.

Looptijd

De looptijd van deze lokale ontwikkelagenda is 2022-2023-2024. De regionale ontwikkelagenda heeft een looptijd tot 2023. De transformatie van Beschermd Wonen is complex en veelomvattend waardoor het opstellen van de lokale ontwikkelagenda meer tijd nodig had. Daarnaast kon er vanwege de herindeling geen nieuw beleid worden gemaakt. Om de doelen, activiteiten en middelen per thema verder uit te werken hebben wij de looptijd met een jaar verlengd. Medio 2024 wordt de stand van zaken opgemaakt en bepaald hoe verder te gaan.

Middelen

De middelen die nodig zijn om de transformatie beschermd wonen te doorlopen worden gehaald uit de middelen die terugvloeien van de gemeente Oss. In de jaren 2021 tot 2023 vloeit 8,5 miljoen terug naar de lokale gemeenten om te investeren in de 'lokale basis op orde'. Deze lokale transformatieopgaven zijn noodzakelijk om de nieuwe verantwoordelijkheidsverdeling zoals omschreven in de ontwikkelagenda te kunnen realiseren. Deze lokale investeringsruimte is zeer welkom richting de doordecentralisatie en de vele lokale transformatieopgaven die er liggen. In onderstaand overzicht is te zien dat ruim €2.000.000,- beschikbaar is om de doelen in de lokale ontwikkelagenda te behalen.

De middelen uit het budget Transformatieopgave Beschermd Wonen worden alleen gebruikt om de doelen te bereiken die in deze lokale ontwikkelagenda staan. In de lokale ontwikkelagenda is op hoofdlijnen beschreven wat we gaan doen. De concrete uitwerking volgt in verschillende projectplannen die aan het college worden voorgelegd. In het projectplan staan de concrete doelen, inspanningen, resultaten en de begroting. Het college besluit of er aanspraak gemaakt kan worden op de middelen uit het budget Transformatieopgave Beschermd Wonen.

De meeste middelen gaan zitten in thema 1: een fijne leefomgeving en sociaal netwerk. Deze voorzieningen zijn bedoeld voor alle inwoners. De reden is dat we met deze voorzieningen een stabiel leven bevorderen. Voorzieningen die in de directe omgeving van inwoners zijn en waar de mogelijkheid is om laagdrempelig te ontmoeten en hulp en ondersteuning beschikbaar is. Zo'n voorziening draagt bij aan het voorkomen of verminderen van escalaties, multiproblematiek en veiligheidsrisico's. Deze voorzieningen zijn voor inwoners een vangnet én een springplank. Voor kwetsbare inwoners kunnen ze van levensbelang zijn om overeind te blijven.

Thema 1: Een fijne leefomgeving en sociaal netwerk

Doelstelling: We zorgen voor inzicht (o.a. door het maken van een wijkscan) in welke mogelijkheden er zijn en welke randvoorwaarden nodig zijn om prettig te kunnen wonen in de wijk. Daarnaast zorgen we voor lokaal passende ontmoetingsmogelijkheden (met aandacht voor herstelvisie en ervaringsdeskundigheid) en effectieve preventieactiviteiten op basis van onze visie op preventie GGZ en verslavingszorg. Deze visie wordt in 2023 opgesteld voor de gemeente Maashorst.

Op 31-12-2024 heeft iedere gemeente lokaal passende ontmoetingsmogelijkheden voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid. Hierbij is aandacht voor de herstelvisie en ervaringsdeskundigheid.

Actie	Effect	Omschrijving	Urgentie	Planning
Laagdrempelig ontmoeten mogelijk maken	<p>Een plek waar inwoners met een psychische kwetsbaarheid zich thuis voelen en aan herstel kunnen werken.</p> <p>Het organiseren van een inloopvoorziening voor mensen die uitstromen uit een instelling, zodat mensen laagdrempelig contact kunnen zoeken. Op het moment van uitstroom is de hulpvraag vaak nog niet helder genoeg, wat later voor problemen kan zorgen. Ervaringsdeskundigen kunnen hier een belangrijke rol in spelen.</p>	Laagdrempelige ontmoetingsfunctie op lokaal niveau. Bestaand zijn bijvoorbeeld de inloopfunctie GGZ, jongerencentrum en de wijkcentra. We onderzoeken welke voorzieningen er zijn en hoe deze uitgebreid kunnen worden zodat er een aanbod is voor alle inwoners. We hebben specifiek aandacht voor ouderen met psychiatrie, ouderen met dementie en mantelzorgers.	Hoog	2022-2023
Mogelijkheden onderzoeken voor de realisatie van herstel- en regiecentra	Functie bij uitstroom op het gebied van: participatie, zelfhulp, informatie/advies, ondersteuning, inzetten ervaringsdeskundigheid, beleidsparticipatie, etc.	We werken met een zorgaanbieder aan een projectvoorstel om een herstel- en regiecentrum te realiseren binnen de gemeente Maashorst.	Hoog	Oktober 2022

Op 31-12-2024 hebben we inzicht in welke mogelijkheden er zijn en welke randvoorwaarden nodig zijn voor prettig wonen in de wijk en hoe we dit kunnen realiseren.

Actie	Effect	Omschrijving	Urgentie	Planning
Uitvoeren antistigma campagne om de samenleving te informeren en bewustwording te creëren over psychisch kwetsbare mensen in de wijk	Minder vooroordelen ten aanzien van mensen met een psychische kwetsbaarheid. Inwoners met een psychische kwetsbaarheid zo veel mogelijk in een normale leefsituatie komen of blijven.	Nieuw voor de gemeente Maashorst. De samenwerking tussen FACT, GGZ, wijkwerkers (opbouwwerk) en buurtnetwerken wordt hiervoor gezocht.	Laag	2024
Jaarlijkse analyse op basis van wijkfoto/signalen uit de wijk/dorp en aan de hand daarvan afspraken met partners in de wijk maken	De doelgroep is beter in beeld. Vraaggericht werken in de wijk, leefbaarheid verbeteren, vroegsignalering, samenwerking versterken.	We willen meer datagestuurd werken. Lokaal kennen we al de factsheets, die we verder uit willen diepen. Samen met ketenpartners gaan we kijken wat er in de wijken nodig is om prettig te wonen in de wijk.	Midden	2022-2023

In de periode 01-01-2023 en 31-12-2024 voeren we effectieve preventieactiviteiten uit op basis van de gemeentelijke visie op preventie GGZ en verslavingszorg

Actie	Effect	Omschrijving	Urgentie	Planning
Er is psycho-educatie en ondersteuning beschikbaar voor het eigen netwerk (mantelzorgers, familie, vrienden en omwonenden).	Versterken van het netwerk. Naasten en sociaal netwerk kunnen beter omgaan met de situatie en passend ondersteunen.	Vanuit de verschillende maatschappelijke partners is er een breed aanbod binnen de gemeente Maashorst. We onderzoeken wat we tekortkomen en wat er aanvullend op dit aanbod nodig is.	Midden	2023
Een nieuwe visie formuleren op preventie GGZ en verslavingszorg	Gemeente Maashorst heeft beleid voor uitvoering van preventie GGZ en verslaving	We maken beleid voor de uitvoering van preventie GGZ en verslaving. We onderzoeken de huidige situatie, formuleren de gewenste situatie en welke acties nodig zijn om daar te komen. We betrekken onze maatschappelijke partners bij het opstellen.	Midden	2023
Partners in de wijk werken samen en signaleren vroegtijdig problemen bij inwoners.	Problemen in een vroeg stadium signaleren en voorkomen dat problemen verergeren.		Midden	2023

Thema 2: Formele hulp en ondersteuning

Het overgrote deel van inwoners met een psychische kwetsbaarheid woont zelfstandig. In de meeste gevallen gaat het met zorg en ondersteuning vanuit het eigen netwerk, de huisarts, de POH-ggz en algemene voorzieningen goed. Echter het komt ook voor dat dit niet voldoende is of dat inwoners een terugval hebben. We zien dan dat er dan vaak problemen zijn op meerdere leefgebieden. Dit vraagt in ieder geval om een integrale aanpak vanuit de voorzieningen waar gemeenten zelf voor verantwoordelijk zijn. De ambitie is komen tot een gezamenlijke aanpak samen met het medisch en/of veiligheidsdomein. Concreet gaat het dan bijvoorbeeld om een integrale aanpak voor de inwoner vanuit ondersteuning en behandeling.

Doelstelling: Hulp- en ondersteuningsvragen worden integraal opgepakt op basis van het principe '1 plan en 1 contactpersoon', we weten of inwoners op een eenvoudige manier de weg naar hulp en ondersteuning kunnen vinden, we hebben inzicht in de bijdrage van hulp en ondersteuning aan de zelfredzaamheid en participatie van inwoners door onze professionals in het sociaal domein. We hebben voldoende kennis en expertise van psychische problemen (GGZ, verslavingszorg, LVB), positieve gezondheid en de herstelbenadering om te bepalen welke aanpak het beste past bij de hulpvraag.

Op 31-12-2024 worden hulp- en ondersteuningsvragen van inwoners met een psychische kwetsbaarheid integraal opgepakt op basis van het principe '1 plan en 1 regisseur'

Actie	Effect	Omschrijving	Urgentie	Planning
Lokaal komen tot een integrale aanpak en werkwijze in het sociaal domein (brede, domeinoverstijgende vraagverheldering door de professional)	Een samenhangend en integraal plan voor de inwoner, waarbij de inwoner zo min mogelijk last heeft van wet- en regelgeving tussen domeinen	De gemeente Maashorst heeft integrale teams. Er is winst te boeken op de overdracht van 18- naar 18+, overdracht naar de participatiewet, gezinsgerichte aanpak en gezamenlijke verantwoordelijkheid.	Midden	2023
Vanuit de transformatie opgave wordt in het Actieprogramma 16 tot 27 jaar (bijlage 5) ingezet op het vasthouden van jongeren tot de big 5 geregeld is	Uitgangspunt is dat jongeren niet los gelaten worden totdat support, wonen, school en werk, inkomen en schulden, en Welzijn en gezondheid (big 5) is geregeld.		Midden	2023
Inzet Sociale wijkteams in de ondersteuning van deze doelgroep.	Lichte hulp en ondersteuning is in de wijk beschikbaar	We willen dat onze inwoners in de directe omgeving lichte hulp en ondersteuning krijgen. Hiervoor zorgen we dat er in de wijken/kernen voldoende professionals aanwezig zijn. We beschrijven de rol van sociale teams bij ondersteuning van de doelgroep en leggen dit vast in werkafspraken en contracten.	Midden	2023
Intern uitwerken van een werkproces en werkafspraken voor het verstrekken van een briefadres.	Na aanvraag van een briefadres wordt de hulpvraag van de inwoner breed in beeld gebracht en passende hulp waar nodig ingezet.	Het huidige werkproces wordt geëvalueerd en waar nodig aangepast. Hierin wordt samengewerkt met burgerzaken.	Hoog	2022

Intern uitwerken van het werkproces onverzekerdenzorg.	Bij een onverzekerde inwoner wordt de hulpvraag breed in beeld gebracht en waar nodig passende hulp ingezet.	Er is een landelijke subsidieregeling medisch noodzakelijke zorg aan onverzekerden. Deze moet vertaald worden in een werkproces.	Hoog	2022
De gemeente bekostigt een deel van de zorgpremie voor mensen met een laag inkomen.	Zowel de zorgverzekering als het verplichte eigen risico betekent hoge kosten voor mensen.	De gemeente Maashorst kent een collectieve zorgverzekering, waarbij je ook het eigen risico af kunt kopen. Bijzondere bijstand is niet mogelijk, omdat het kosten zijn die als algemeen noodzakelijk (en niet bijzonder noodzakelijk) worden gezien. Een inkomensconsulent kan hier vanaf wijken. We onderzoeken hoe de consulenten hiermee omgaan en of nieuw beleid met meer houvast nodig is.	Laag	2024
Het actief stimuleren van omscholing voor mensen die een bijstandsuitkering ontvangen, naar een kansrijke sector met behoud van de uitkering.	Inwoners hebben werk en inkomen.	Voor mensen in de bijstandsuitkering geldt regelmatig dat werk voor opleiding gaat. Dat levert vaak korte perioden van arbeid en bijbehorende inkomen op, maar leidt niet tot een duurzame oplossing op.	Laag	2024
Het onderzoeken van mogelijkheden om in samenwerking met andere partijen de kosten van een opleiding te bekostigen voor mensen die zich willen laten omscholen naar een kansrijke sector.	Inwoners hebben werk en inkomen.	De kosten van een opleiding zijn regelmatig een belemmering voor mensen. Hiermee nemen we de belemmering weg en kunnen mensen zich omscholen.	Laag	2024
Het organiseren van duurzame ondersteuning en begeleiding bij de financiën.	We voorkomen dat mensen terugvallen.	Het is belangrijk dat mensen die uitstromen uit een instelling, langdurig ondersteund worden bij hun financiën. Terugval ontstaat vaak doordat ondersteuning te vroeg wordt losgelaten. We hebben volop mogelijkheden. We onderzoeken wat de doelgroep zelf wil en of dit een verplicht karakter moet krijgen.	Laag	2024

Op 31-12-2024 weten we of inwoners met een psychische kwetsbaarheid op een eenvoudige manier de weg naar hulp en ondersteuning kunnen vinden.

Actie	Effect	Omschrijving	Urgentie	Planning
We zorgen er voor dat inwoners met een psychische kwetsbaarheid weten waar zij moeten zijn als zij een hulpvraag hebben.	Inwoners weten waar ze hun vraag kunnen stellen	We willen dat alle inwoners snel, laagdrempelig en makkelijk een (hulp)vraag kunnen stellen. Met het opnieuw inrichten van de wijkvoorzieningen en bijbehorende professionals is het belangrijk om hier groots reclame voor te maken zodat de voorzieningen goed vindbaar zijn.	Midden	2023
We onderzoeken of de huidige wijze waarop we cliëntondersteuning hebben ingericht past bij de behoeften van de doelgroep	Iedere inwoner die dat wil krijgt passende cliëntondersteuning.	Uit het cliëntervaringsonderzoek komt naar voren dat inwoners weinig gebruik maken van onafhankelijke cliëntondersteuning. We maken hier nieuw beleid op wat passend is bij de verschillende doelgroepen.	Midden	2023

Op 31-12-2024 hebben we inzicht in de bijdrage van hulp en ondersteuning aan de zelfredzaamheid en participatie van inwoners met een psychische kwetsbaarheid.

Actie	Effect	Omschrijving	Urgentie	Planning
We monitoren of ingezette hulp nog passend is en of er voortgang in de trajectplannen zit. We inventariseren welke mogelijkheden er zijn om hier zicht en grip op te krijgen.	Inwoners ontvangen passende hulp (gericht op meedoen, stabiliteit en de-escalatie) en gemeenten kunnen tijdig bijsturen op passende hulp	Onderzoeken wat we als gemeente Maashorst hierin belangrijk vinden. Bij jeugd gebeurt dit op basis van evaluatie. Bij Wmo vindt er na drie maanden een korte check plaats, daarna pas bij een eventuele herindicatie. Bij Participatie zitten de arbeidsconsulenten er bovenop (controle op ontwikkeling van cliënten). Een belangrijke rol ligt bij de betrokken zorgaanbieder. Daarnaast kan wanneer nodig gekozen worden voor een kortere looptijd van ondersteuning, zodat er een vinger aan de pols gehouden kan worden.	Midden	2023

Op 31-12-2024 hebben de professionals in het sociaal domein voldoende kennis en expertise van psychische problemen (GGZ, verslavingszorg, LVB), positieve gezondheid en de herstelbenadering om te bepalen welke aanpak het beste past bij de hulpvraag van de inwoner met een psychische kwetsbaarheid.

Actie	Effect	Omschrijving	Urgentie	Planning
We onderzoeken of de voorzieningen, individuele ondersteuning, dagbesteding, minimavoorzieningen en schuldhulpverlening, reïntegratietrajecten aansluiten bij de behoeften van psychisch kwetsbare inwoners	Voorzieningen die aansluiten bij de vraag en leefwereld van inwoners	We vinden het belangrijk dat voorzieningen, hulp en ondersteuning aansluit bij de behoeften van de inwoners. We maken een onderzoeksplan waarin terug komt hoe we inwoners hierbij betrekken.	Laag	T
Inzetten consultatiefunctionaris (regionaal) die sociale teams en consulenten ondersteunt gericht op kennisoverdracht en deskundigheidsbevordering, lokale afweging om GGZ-expertise in sociale teams toe te voegen.	Inwoners met een psychische kwetsbaarheid worden beter ondersteund.	We vinden het belangrijk dat alle verworven kennis centraal geborgd wordt. Op dit moment is geregeld dat GGZ-expertise er bij gehaald kan worden wanneer de uitvoerend medewerkers dit willen. Bij Jeugd sluit er iemand vanuit Koraal groep aan bij de consulenten overleggen. Bemoeizorg kan op afroep aansluiten. Er wordt gestart met casuïstiek besprekingen per integrale teams: wmo-consulenten, arbeidsconsulenten, jeugdconsulenten, regisseurs sociaal domein.	Laag	2024
Het bijscholen en onderling uitwisselen van wijkteams, consulenten, welzijn en professionals uit de eerste lijn in het onderkennen van onderliggende problematiek en het signaleren van risico's op dak- en thuisloosheid	Professionals weten eerder te acteren bij mensen met een hoog risico op dakloosheid, bijvoorbeeld middels het versterken van de eigen kracht	We zorgen voor een aanbod dat zich richt op een brede groep professionals: alle consulenten, medewerkers van de toegang, wijkteams, welzijnsorganisatie, onderwijs, professionals in de eerste lijn (sociaal, medisch en veiligheidsdomein).	Laag	2024

Thema 3: Wonen gaat voor opvang

Het woonvraagstuk is één van de belangrijkste thema's in de komende jaren. Het is een randvoorwaarde voor inwoners zelf en voor gemeenten om transformatiedoelstellingen te bereiken. Het komt nu nog te vaak voor dat inwoners onnodig lang gebruik maken van opvangvoorzieningen. Een ander vraagstuk is dat de randvoorwaarden op orde moeten zijn voor deze doelgroep om zelfstandig wonen mogelijk te maken. Betrokken ketenpartners kunnen nog veel doen om het proces van zachte landing bij uitstroom uit opvangvoorzieningen actief te begeleiden. Hierbij wordt rekening gehouden met zowel de behoeften van inwoners met een psychische kwetsbaarheid, het sociaal netwerk, als de omwonenden. Gemeenten, woningbouwcorporaties en ontwikkelaars hebben daarbij aandacht voor de balans in draagkracht en draaglast in de buurten en wijken.

Doelstelling: We werken intern samen vanuit vastgoed, ruimtelijke ontwikkeling en sociaal domein om extra woningen te realiseren voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid. Gezien de huidige woningnood is dit een lastige opgave. Voor de extra uitbreiding van het totale aantal huurwoningen worden er prestatieafspraken gemaakt. Hiermee voorkomen we dat inwoners in een opvangvoorziening belanden terwijl zij zelfstandig kunnen wonen (mits de voorwaarden op orde zijn. Inwoners stromen vanuit de opvangvoorziening zo veel mogelijk terug naar de herkomstgemeente (tenzij dit vanwege een negatief netwerk niet wenselijk is). Daarnaast is met de woningcorporaties in de regio BNO-O gevraagd samen 80 woningen beschikbaar te stellen voor inwoners die niet zelfstandig kunnen zorgen voor een dak boven hun hoofd en/of die uitstromen uit een opvangvoorziening.

In de periode 01-01-2021 en 31-12-2023 stellen woningcorporaties in de regio per jaar met elkaar 80 woningen beschikbaar voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid die niet zelfstandig kunnen zorgen voor een dak boven het hoofd en/of uitstromen uit opvangvoorzieningen.

Actie	Effect	Omschrijving	Urgentie	Planning
Regionaal afspraken maken met woningcorporaties over het aantal beschikbaar te stellen huizen en de spreiding over de regio.	Voldoende woningen beschikbaar voor de doelgroep	Dit is onderdeel van de meerjarige samenwerkingsovereenkomst 2022-2025 met de woningbouwcoöperaties.		Lopend

In de periode 01-01-2021 en 31-12-2023 werken gemeenten intern samen vanuit vastgoed, ruimtelijk ontwikkeling, stedelijke ontwikkeling en sociaal domein om extra woningen te realiseren voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid.

Actie	Effect	Omschrijving	Urgentie	Planning
We benaderen het tekort aan woningen voor psychisch kwetsbare inwoners intern vanuit de afdeling vastgoed, ruimtelijke ontwikkeling, stedelijke ontwikkeling en sociaal domein	Er zijn voldoende woningen beschikbaar voor de doelgroep.	Het is belangrijk om eerst meer inzicht te hebben in de (omvang van de) doelgroep en of er sprake is van een tekort aan woningen voor de doelgroep.	Midden	2023
Gemeenten zijn alert op de mogelijkheid om bestaande panden om te bouwen tot wooneenheden.	Er zijn voldoende woningen beschikbaar voor de doelgroep.	Er is samen met de afdelingen Vastgoed en Grondzaken (regionaal) gekeken of er bestaande panden zijn die mogelijk omgebouwd kunnen worden naar	Midden	2023

		wooneenheden. Gelijktijdig aan deze zoektocht heeft vanuit het Ministerie van Binnenlandse Zaken een scan plaatsgevonden van rijksgebouwen in de regio die voor dit doel in aanmerking komen. Hieruit lijken geen panden geschikt gevonden voor de ombouw naar wooneenheden. Toch is het belangrijk om samen met Vastgoed en Grondzaken binnen de gemeente het gesprek over mogelijke tijdelijke ombouw van panden naar wooneenheden open te houden.		
Bij plaatsing van kwetsbare inwoners is er aandacht voor spreiding over buurten en wijken	Draaglast en draagkracht in buurten en wijken blijven in balans	Dit is onderdeel van de meerjarige samenwerkingsovereenkomst 2022-2025. Hierin staat dat de woningbouwcoöperaties en de gemeente zorgen voor een goede spreiding van (geclusterde) woonvormen met zorg over de wijken/kernen.		Lopend
We houden rekening met de draagkracht van een buurt of wijk en de impact van een mogelijk te vestigen voorziening of de toename van mensen met een psychische kwetsbaarheid.	Inwoners met een psychische kwetsbaarheid kunnen zo veel mogelijk in een normale leefsituatie komen of blijven.	Dit is onderdeel van meerjarige samenwerkingsovereenkomst 2022-2025 met de woningbouwcoöperaties.		Lopend
We onderzoeken hoe we binnen de gemeente gerichte kamerverhuur (hospitaverhuur) mogelijk kunnen maken, en het op maat toepassen van de kostendelersnorm.	Er is meer woonruimte binnen het bestaand aanbod.	We onderzoek wat hierin mogelijk is binnen de gemeente Maashorst.	Laag	2024

In de periode 01-01-2021 en 31-12-2023 voorkomen we dat inwoners met een psychische kwetsbaarheid in een opvangvoorziening belanden terwijl zij zelfstandig kunnen wonen (mits de voorwaarden op orde zijn).

Actie	Effect	Omschrijving	Urgentie	Planning
Het opstellen van een lokaal eenduidig proces voor signalering, triage en opvolging bij vragen om opvang	Inwoners en professionals kennen het werkproces en handelen hiernaar.	In het kader van toegang tot Maatschappelijke Opvang is het uitgangspunt dat mensen zich eerst melden bij de eigen gemeente, waar wordt gekeken of lokaal een oplossing gevonden kan worden. Is dat niet mogelijk dan kan er een beroep gedaan worden op de	Hoog	2022

		regionale MO, passend bij het uitgangspunt 'Lokaal wat lokaal kan en regionaal wat regionaal moet'.		
Bij vragen naar opvang wordt lokaal zoveel mogelijk ingezet op een zelfstandig woning met indien nodig individuele ondersteuning	Beperken onnodige instroom		Midden	2023
Samen met de aanbieder en het sociale netwerk van de betrokkene, ontwikkelt de betrokkene een signaleringsplan/crisiskaart, waardoor dreigende terugval of crisis herkend en voorkomen kunnen worden	Een terugval of crisis wordt voorkomen.	We maken de afspraak dat in geval van wonen met begeleiding er een signaleringskaart / crisiskaart moet zijn. De verantwoordelijkheid voor het maken hiervan komt te liggen bij de betrokken behandelaar/begeleider	Midden	2023
We onderzoeken welke preventieve maatregelen we als gemeente kunnen nemen om dakloosheid te voorkomen.	Voorkomen dat mensen dakloos worden	We zetten hier al op in en gaan onderzoeken of dit voldoende is of dat er iets aanvullends nodig is.	Midden	2023
We maken werkafspraken voor het toepassen van maatwerk wanneer dit noodzakelijk is om de woonplek van een inwoner door te betalen die opgenomen wordt in een instelling, voor maximaal zes maanden / 1 jaar	Inwoners die tijdelijk worden opgenomen in een instelling hebben inkomen of een uitkering zodat zij hun woonplek en kunnen behouden en geen schulden opbouwen.	In de participatiewet is al het een en ander mogelijk. Zo kan de eerste vier weken de uitkering doorbetaald worden en worden daarna de vaste lasten gedekt, zoals huur, eten/drinken (geen benzine, sigaretten of netflix). Daarnaast is het voor gedetineerden mogelijk om hun huur voor een bepaalde tijd over te laten nemen	Laag	2024
We maken afspraken met woningcorporaties en andere partijen over het voorkomen van uithuiszettingen en onnodige verhuisbewegingen.	Inwoners hebben een woonplek.	We onderzoeken welke afspraken er gemaakt moeten worden en of het toepassen van maatwerk mogelijk is. Van daaruit kijken we wat er in beleid vastgelegd moet worden.	Laag	2024
Alle gemeenten, woningcorporaties en commerciële woningaanbieders hebben een aanpak tegen dreigende huisuitzettingen	Inwoners hebben een woonplek.	In de gemeente Maashorst geldt het principe "We zetten niemand uit, tenzij...". Vroegsignalering is vanuit de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening goed georganiseerd. We monitoren en passen waar nodig het beleid aan.	Midden	2023

In de periode 01-01-2021 en 31-12-2024 stromen inwoners uit opvangvoorzieningen zo veel mogelijk terug naar de herkomstgemeente, tenzij dit vanwege een negatief netwerk niet wenselijk is.

Actie	Effect	Omschrijving	Urgentie	Planning
We voeren lokale pilots uit waarbij traditionele opvangvoorzieningen worden getransformeerd in voorzieningen waar inwoners zelfstandig wonen met ambulante begeleiding.	We bevorderen doorstroom uit de opvang.	Er lopen twee pilots: een geclusterde woonvorm en een gesprekkelde woonvorm.	Hoog	2022
Het integrale team blijft ingeschakeld bij in-, door- en uitstroom uit opvang	Lokaal vangnet op orde voor inwoners die uitstromen uit opvang	Dit is geborgd in het nieuwe urgentieplus proces, wat per 1 april 2022 actief is. Vanuit team Kwaliteit wordt er gewerkt aan een procesbeschrijving/werkinstructie	Hoog	2022
Gemeenten inventariseren en monitoren de stand van zaken van ambulante behandeling en begeleiding.	De juiste zorg op de juiste plek	We monitoren of flexibel op- en afschalen mogelijk is. Sluit de begeleiding voldoende aan bij de behoefte van de groep die thuis woont? Kopen we de goede ondersteuning in? Is ondersteuning op de benodigde momenten beschikbaar?	Midden	2023

Thema 4: Een veilige leefomgeving voor iedereen

Dit thema gaat over zorg en veiligheid. Het overgrote deel van inwoners met een psychische kwetsbaarheid woont in de wijk. Met de ambulantisering in de GGZ en beschermd wonen en het verkorten van klinische opnamen, krijgen steeds meer psychische kwetsbare inwoner ambulante ondersteuning en behandeling. Mits de randvoorwaarden op orde zijn, hoeft dit niet tot problemen in de wijk te zorgen. Deze beweging vraagt een aantal randvoorwaarden die gemeenten samen met partijen als zorgverzekeraars, zorgkantoor, GGZ aanbieders, cliëntenraden, welzijnswerk en woningcorporaties moeten realiseren:

- flexibel op- en afschalen van ondersteuning en behandeling, zoveel mogelijk georganiseerd op wijkniveau;
- 24-uurs bereikbaarheid voor de groep met ernstige klachten;
- goede contacten en korte lijntjes tussen zorgprofessionals, politie, welzijnswerkers op wijkniveau;
- afspraken over samenwerking bij escalatie;
- afspraken over samenwerking bij complexe casuïstiek.

Doelstelling: We hebben afspraken met zorgverzekeraars en GGZ-aanbieders over wachtlijsten in de GGZ, samenwerking bij complexe casuïstiek, passende behandeling en zorg op wijkniveau. We weten welke maatregelen effectief zijn bij complexe casuïstiek, en hebben eind 2021 minder meldingen bij de politie van verward gedrag in vergelijking met de cijfers van eind 2020. Daarnaast zetten we bij verplichte zorg in op gezamenlijke uitvoering van onze taken vanuit het medisch, sociaal- en veiligheidsdomein.

Op 31-12-2024 weten we welke maatregelen effectief zijn bij complexe casuïstiek.

Actie	Effect	Omschrijving	Urgentie	Planning
Elke gemeente heeft de nazorg voor ex-gedetineerden georganiseerd.	Terugval in strafketen voorkomen	Dit onderwerp wordt meegenomen in het programmaplan Zorg en Veiligheid.	Midden	2023
Het opnemen van een urgentiecriteria voor de bijzonder maatschappelijke doelgroep, waardoor mensen die zelfstandig of met begeleiding kunnen wonen na tijdelijk woonachtig te zijn geweest in een instelling, met voorrang gehuisvest kunnen worden.	Mensen die uitstromen uit een instelling komen hebben een woonplek.	Dit is geregeld voor inwoners die uitstromen uit een psychiatrisch ziekenhuis, een beschermde woonvoorziening of een jeugdzorginstelling. Onderzoeken of we dit ook willen regelen voor inwoners die uit detentie of uit een verslavingskliniek komen. Wat zijn de voor- en nadelen?	Laag	2024
Elke gemeente voert het instrument Aanpak Voorkoming Escalatie (AVE) in. Hierin wordt vastgelegd hoe gemeenten procesregie en casusregie organiseren	Voorkomen escalatie en veiligheidsproblemen	Ook dit onderwerp wordt meegenomen in het programmaplan Zorg en Veiligheid.	Midden	2023

In de periode 2020-2024 zetten we bij verplichte zorg in op gezamenlijke uitvoering van onze taken vanuit het medisch, sociaal-en veiligheidsdomein.

Actie	Effect	Omschrijving	Urgentie	Planning
Samenwerkingsafspraken GGZ en veiligheidsdomein uitvoering Wvvgz.	Effectieve en efficiënte uitvoering Wvvgz	We maken samenwerkingsafspraken met GGZ en het veiligheidsdomein rondom de uitvoering van de Wvvgz.	Midden	2023

Begroting

Onderstaande begroting geeft op hoofdlijnen weer waar we verwachten de beschikbare middelen voor nodig te hebben. Het uitwerken van de projectplannen en voortschrijdend inzicht kan zorgen voor wijzigingen hierin. Alle beschikbare middelen zijn bedoeld voor de transformatie van beschermd wonen en kunnen ingezet worden om de doelen te behalen. Het college neemt een besluit op de uitgewerkte projectplannen en voorstellen voor de inzet van de middelen. De middelen zijn incidenteel. Dat betekent dat er geen structurele activiteiten gefinancierd kunnen worden. Het gaat voornamelijk om tijdelijke projecten welke geëvalueerd worden. Op het moment dat een project succesvol is en we er voor kiezen dat het een vaste voorziening wordt komt deze op de jaarlijkse gemeente begroting terug om gefinancierd te worden vanuit de algemene middelen.

Onderdeel	2022	2023	2024
Thema 1: Een fijne leefomgeving en sociaal netwerk			
Opzetten herstelcentrum	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000
Inrichten van wijkvoorzieningen		€500.000	€500.000
Thema 2: Formele hulp en ondersteuning			
Snel en laagdrempelige ondersteuning in de directe omgeving		€ 30.000	€ 30.000
Thema 3: Wonen gaat voor opvang			
Opzetten van woonvoorzieningen in de lokale gemeente voor kwetsbare inwoners	€200.000	€200.000	€200.000
Thema 4: een veilige leefomgeving voor iedereen			
Samenwerken rondom complexe casuïstiek		€ 50.000	€ 50.000
Totaal: €2.000.000	€280.000	€860.000	€860.000